

Pancarta de la consulta del 13-S durant la diada de l'11 de Setembre de 2009.

ment l'escenari i va significar el primer desafiament a l'Estat en nom del dret a l'autodeterminació.

Un cop la consulta d'Arenys de Munt va haver col·locat la independència al punt de mira del debat polític, mediàtic i social, les fitxes de dòmino van anar caient: va haver-hi la resta de consultes, les manifestacions massives, el naixement de l'ANC i l'AMI, el suport explícit d'Òmnium Cultural, la creació d'un argumentari independentista, la renovació d'Esquerra, el gir sobiranista de CDC, l'entrada de la CUP al Parlament, la trencadissa del PSC, la radicalització del discurs unionista... A partir d'Arenys de Munt, la realitat política i social del país va començar a transformar-se.

El 9N, a Arenys. Preguntem a Bilbeny si se sent satisfet amb el procés participatiu previst per al 9 de novembre. "Sí", ens contesta, "jo tenia un somni, que era que tots els catalans poguéssim votar per la independència, i el somni està a punt de complir-se". I no es queda aquí: "Els qui menyspreen el nou 9N dient que serà un Arenys de Munt, haurien d'entendre que sense la consulta d'Arenys de Munt ara no tindrien res a menysprear. A més, el que compta no és el com sinó el què. No importa com es faci, el que és imprescindible és que es faci". En aquest sentit, Bilbeny ens explica que els organitzadors de la consulta d'Arenys també tenien un pla B en cas que l'Estat la prohibís. "Amb

l'ajuda de voluntaris, hauríem anat casa per casa amb les urnes. L'important, igual que ara, era mantenir el pols amb l'Estat".

És per aquesta capacitat de resistència que un esdeveniment ocorregut en un poble de vuit mil cinc-cents habitants i mig oblidat de la mà de Déu, va tenir tanta repercussió i tanta capacitat transformadora? Segons escriu Bilbeny al pròleg de *D'Arenys de Munt al cel*, l'èxit rau en el fet que "el gest d'Arenys estava construint realitat". Dit d'una altra manera: "La idea de llibertat precedeix sempre la llibertat mateixa. Però sense una acció concreta, precisa, determinada sobre la realitat, les idees sempre serien idees. La realitat es transforma amb les nostres accions. La consulta ha transformat la realitat: l'empírica, la tangible i la mental". Segons l'historiador, una de les lliçons que va donar aquest poblet del Maresme és que la realitat no existeix sinó que la creem nosaltres.

A hores d'ara encara no sabem si finalment els catalans podran anar a votar el nou de novembre. El que sí que sabem és que el país, a partir d'Arenys de Munt, va passar a l'acció. Fa cinc anys que es mou a gran velocitat, i per moltes impugnacions i suspensions de l'Estat que pugui haver-hi, sembla molt improbable que Catalunya, ara que ha agafat el ritme, pugui i vulgui aturar-se en sec.

Àstrid Bierge

"Ni que sigui en una capsa de sabates, votarem!" Ho diu, ja d'entrada i amb contundència, la Maria Teixidó, veïna de la Granja d'Escarp que s'ha parat a fer tertúlia amb la Josefa Jové i en Jaume Mateu. Tots tres la fan petar a la porta de la casa d'en Jaume, que cau davant per davant de l'Ajuntament. Sense pensar-s'ho dos cops entomen les preguntes d'EL TEMPS sobre el 9N, no sense derivar de tant en tant cap a les crítiques a la classe política espanyola pels últims casos de corrupció descoberts per l'operació Púnica. "Jo —diu la Maria— els faria tornar els quartos amb recàrrec. Ja sabem que no entraran a la presó però que ho tornen tot amb un bon recàrrec." I rebla en Jaume Mateu: "Del 25 per cent, com el cobren per les coses oficials".

El procés de participació del 9N torna a centrar la conversa. "Si en sortirà res en clar —diu en Mateu—, no ho sé, però votaré Sí/Sí perquè a Madrid se li ha de fer una bona sacsejada i sembla ser que les sacsejades a Espanya

Rebel·lió a la Granja (d'Escarp)

La Granja d'Escarp (Segrià) no arriba als mil habitants. El riu Segre la separa administrativament de l'Aragó, concretament de Mequinensa (Baix Cinca, Franja de Ponent).

La majoria dels granjolins entrevistats volen votar el 9N, no tots per votar Sí/Sí.

sempre les han de fer els catalans.” Argumenta Mateu que la corrupció, la crisi i la degradació del sistema polític és el que està fent pujar les opcions polítiques noves que també volen sacsejar les institucions: “Per això pugen Guanyem, Podem o la CUP. No estem en una democràcia? Doncs votem”.

A la tertúlia improvisada s'afegeix ara Manel Quiroga: “Jo no sóc independentista però en Rajoy i els seus m'hi estan fent”. A aquest argument s'hi suma la Maria: “Jo tampoc no ho sóc, però tant ‘no, no, no’ es mereix que vote Sí/Sí”.

Quiroga explica amb pinzellades la seva evolució: “No en sóc, d'independ-

dentista. Em vaig casar amb una pubilla però, a casa meua, la llengua materna era el gallec. Ara els espanyols es pregunten per què estan així els catalans. Que es pensen que no ens en recordem d'en Rajoy i Arenas recollint signatures contra l'Estatut? Jo vaig aprendre català perquè, de petit, veia com a un amic meu el cascaven per parlar català al pati de l'escola. Vaig començar a parlar català per rebuig a allò”.

Quiroga hi acaba afegint arguments econòmics sobre el dèficit fiscal i exposa un cas molt proper: “Estem pitjor que a la resta d'Espanya. El meu fill és metge i va quedar el sisè a l'examen del MIR. El sisè de 10.000! Es va quedar a treballar on va voler, a Barcelona. Doncs un amic seu que se'n va haver d'anar a treballar a Sevilla cobra més que el meu fill. Els metges de Sevilla cobren més que els metges catalans”.

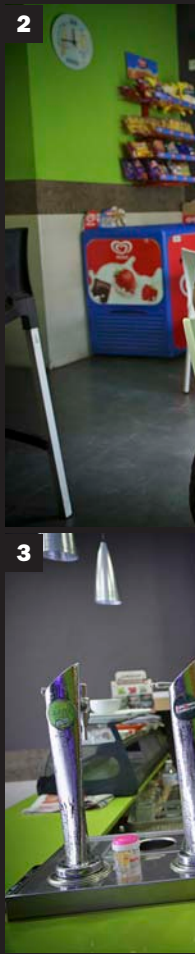
Bregues i discussions. La Granja d'Escarp és en un indret privilegiat per a l'agricultura, a la confluència del Segre i el Cinca, tot just abans de barrejar-se amb l'Ebre. Limita a l'oest amb l'Aragó, concretament amb dos pobles catalanoparlants del Baix Cinca, Mequinensa i Torrent de Cinca, el primer a la província de Saragossa, el segon a la d'Osca. El Segre no és una barrera i les fronteres són líquides.

En Josep Maria Andrés Jové és a la barra del restaurant Can Ros. És pagès i explica, “abans de res”, que és casat amb una aragonesa. Insisteix que ella no podrà votar el 9N perquè encara té al DNI el domicili d'Ossó de Cinca, a la província d'Osca.

“Tot es basa en els quartos”, afirma en Josep Maria. “Jo sóc pagès i encara no hem cobrat la fruita. I haurem de passar tot l'any esperant a cobrar-la. Això no pot ser.” Sobre la qüestió de la independència creu que “seria bo que s'assentessen a taula el Govern central i el català per parlar-ho de tu a tu, d'igual a igual”. Al Josep Maria Andrés, però, li sabia greu que el procés provoqués “enemistats” amb els

1. Josefa Jové (esquerra) i Maria Teixidó s'han parat a xarrar amb en Jaume Mateu davant de casa seva. Tots tres votaran Sí/Sí
 2. En Josep Maria Andrés amb Josep Teixidó, a Can Ros. Dues opinions diferents de la consulta del 9N. 3. La mestressa d'aquest bar, Iolanda Casals, es reserva el sentit del seu vot, però votarà. 4. Maria Cinta Roca, evidentment, votarà Sí/Sí.

JORDI PLAY

espanyols: “Perquè anirem a Saragossa i a Madrid i ens tindran mania. Estarem fent turisme a casa nostra –perquè som 17 autonomies– i no ho podem fer tranquils”. Tot seguit, Josep Maria torna al que considera el quid de la qüestió: “Que Catalunya paga més, també ho reconec. El pastís s’ha de repartir. I qui paga més potser s’ha d’emportar la part més bonica”.

Josep Maria Andrés diu que anirà a votar, però no vol dir què votarà.

Com tants granjolins, per negocis, família o amistat, en Josep Maria té molta relació amb els veïns de la Franja. “Allà em diuen –explica– que si hauré de portar passaport d’ara endavant. Bé, els dic jo, portaré tres passaports si cal, però no per això ens hem de barallar.”

La mestressa de Can Ros es diu Iolanda Casals. No té cap problema a parlar del 9N, tot i que s’estima més no dir quines creus marcarà a la papereta.

Però vol votar: “Votaré perquè em sembla que és l’únic dia de l’any que ens deixen dir alguna cosa i aquest tema em sembla important”. Pensa que els polítics han explicat poc els arguments del No, el Sí/No i el Sí/Sí: “Falta informació. No ens han dit ben bé què passaria si arribéssim a ser independents. Però és clar que la consulta s’ha de fer i hem de ser nosaltres els que hem de decidir”. Per al 9N s’està organitzant una xocolatada que animi els veïns. “Ens han demanat la col·laboració i tots els bars han dit que sí. Em sembla que serà una bona jornada.”

Sobre els resultats que poden treure les diverses opcions a la Granja d’Escarp, Iolanda creu que estarà molt ajustat: “Pel que sento dir als clients, crec que ens decantarem pel Sí/Sí, però també hi ha molta gent que votarà no perquè no volen que Catalunya se separi d’Espanya”.

Actius i absents. Una jove passeja per la Granja d’Escarp amb una estelada a la samarreta. És evident que votarà Sí/Sí? “I tant.” Per què? “Crec –diu la Maria Cinta Roca– que s’ha de fer força i pressió, demostrar que podem fer-ho a pesar que ens posen traves. Igual que a la Via Catalana o a la manifestació de Barcelona de l’últim 11 de Setembre.” Adverteix que “l’excusa que només anirem a votar els del Sí/Sí no ens val perquè hi pot anar tothom i perquè potser tampoc anirien a votar si la consulta fos tolerada”. Assegura que el 9N “no pot ser il·legal de la mateixa manera que no és il·legal una recollida de signatures” i creu que la legitimitat de les votacions dependrà de la participació: “El 9N tindrà valor si hi va un gruix important de la població i espero que sigui així”.

Com tots els pobles de l’horta de Lleida, rics en fruiters i feines del

JOSEP MARIA ANDRÉS:

“Anirem a Saragossa i a Madrid i ens tindran mania. Si us plau, no ens barallem”

JOSEP TEIXIDÓ:

“No volia votar però, com ho prohibeix el senyor Rajoy, aniré a votar i votaré Sí/Sí”

camp, la Granja d'Escarp ha acollit en les últimes dècades immigrants d'origen africà. La Maria Cinta, a preguntes d'EL TEMPS, opina que la població immigrada no està gaire interessada en el 9N. “No en parlen mai, si més no.”

L'Abel Mirad, procedent de Larache (Marroc), porta uns anys a la Granja. Afirmar que només té un permís de cinc anys i no podrà votar, però tampoc no voldria interferir en una decisió que creu que han de prendre els catalans. “Són els catalans els que han de votar.” Afirmar, com la Maria Cinta, que el 9N no és un tema de conversa amb els seus veïns: “Treballem amb ells, seiem a fer un cafè, tenim bones relacions i parlem de la fruita, del camp i del temps però no parlen amb nosaltres sobre el tema de la independència”.

I no és que a la Granja no en vulguin parlar. El Josep Maria Andrés surt de Can Ros per venir-nos a bus-

car. “Veniu, que aquí hi ha un home que també hi vol dir la seva.” A taula seu en Josep Maria amb dos homes. En Josep Teixidó es presenta. Cobra una pensió d'invalidesa, a causa de la ceguesa. L'altre home està llegint una revista del cor. Teixidó diu, sarcàstic, que l'altre no vol parlar perquè és “unionista”. El tercer home somriu i torna a la lectura.

“El 9N, la meua intenció era no anar a votar –diu Josep Teixidó– però com ho prohibeix el senyor Mariano Rajoy aniré i votaré Sí/Sí. Sobretot per l'assumpte econòmic. Espanya és una corruptela i als catalans ens estan matxucant econòmicament. La solidaritat comença per la gent que tens al costat i la solidaritat no te l'ha de mesurar ningú més que tu mateix.”

El fet que la Granja d'Escarp limiti amb l'Aragó amoïna en algun sentit els granjolins, com apuntava Josep

Maria? “Aquí, els pobles veïns són de parla catalana –explica Teixidó– i no tenim res de diferent amb ells. Suposo que, en el seu temps, aquells pobles es van quedar dins l'Aragó i nosaltres a Catalunya, però no hi ha cap problema, a banda de les discussions tontes de bar.”

Acabada l'entrevista, la conversa continua. En Josep Maria insisteix que la seva muller no podrà votar perquè al seu DNI hi ha el domicili d'Ossó de Cinca, a l'Aragó. En Josep li retreu que ella és del PP. “Però està empadronada a la Granja d'Escarp i no podrà votar”, es queixa en Josep Maria.

Tres granjolins amb tres idees diferents sobre el 9N discuteixen de la consulta a la taula de Can Ros. Sense barallar-se.

Àlex Milian